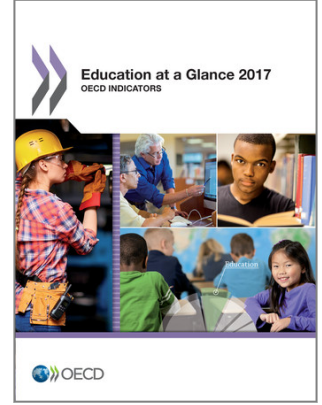

OECD *Multilingual Summaries*

Education at a Glance 2017

OECD Indicators

Summary in Turkish

Bu yayının tüm içeriğine erişmek için şu adresi tıklayın: 10.1787/eag-2017-en

2017 Tek Bakışta Eğitim

OECD Göstergeleri

Türkçe Özet

Bilimle ilgili alanların mezunları, yönetim kurulunda olmasa da istihdam edilme imkanı en yüksek olanlardır

Çoğu OECD ülkesinde yetişkinlerin yer aldığı en popüler lisans dereceleri iş idaresi, yöneticilik veya hukuktur. OECD genelinde lisans eğitimi almış olup yaşı 25-64 arasında olanların ortalama %23'ü bu üç alandan birinde eğitim derecesine sahip olmasına karşılık doğa bilimleri, istatistik ve matematikte %5, bilişim ve iletişim teknolojilerinde %4, mühendislik, imalat ve inşaatla %17'dir. Lisans eğitimine yeni girenler arasında bu pay oranlarının benzer olması, bu alanlara ilginin sabit kaldığını göstermektedir.

Ancak bilim, teknoloji, mühendislik ve matematiğe (STEM) ilgi daha üst eğitim düzeylerinde artarken 2015'te bu alanlardan doktora düzeyinde mezun olan öğrencilerin payı lisans düzeyine göre neredeyse iki katıydı. Bu alanlar aynı zamanda uluslararası lisans öğrencileri tarafından da tercih edilmekte, en yüksek pay sahibi olan bilimle ilgili alanda eğitim görmekte olanlar ise OECD ülkelerinde eğitim görmekte olanların yaklaşık üçte birini oluşturmaktadır.

Üst orta meslek eğitimi yolunda mühendisliğe ilginin lisans düzeyine göre daha yüksek olması, bu programların sanayi sektörüyle güçlü bağlarından kaynaklanmaktadır. Öğrencilerin yaklaşık üçte biri, üst orta düzey meslek programlarından mühendislik, imalat ve inşaat dereceleriyle mezun olmaktadır ki - bu, lisans düzeyindeki payın neredeyse iki katıdır.

STEM ile ilgili alanların daha yüksek istihdam oranlarına ulaşması, artan ölçüde inovasyon güdümlü hale gelen toplumun taleplerini yansıtmaktadır: bilişim ve iletişim teknolojileri (ICT) mezunları sanat ve beşeri bilimlerden veya sosyal bilimler, gazetecilik ve bilişimden mezun olanlara göre yüzde 7 puan daha yüksek bir istihdam oranı bekleyebilmektedirler. Ancak bilimle ilgili alanlardaki istihdam oranları eşitsizdir: doğal bilimler, matematik ve istatistik mezunlarının sanat ve beşeri bilim mezunlarıyla benzer istihdam oranlarına ulaşması daha muhtemeldir - ancak her ikisi de mühendislerin veya ICT uzmanlarının ulaştığı oranların altında kalmaktadır.

Mezuniyet oranlarındaki cinsiyet eşitliği, bazı eğitim alanlarında özellikle de üst orta mesleki eğitimde hala uzak bir rüyadır. Her ne kadar hala mühendislik, imalat ve inşaat alanlarına giren dört kişiden yaklaşık birini kadınlar oluşturuyor olsa da cinsiyet eşitliği lisans düzeyinde artmaktadır. Diğer yandan sağlık ve bakım alanlarında eğitime giren dört kişiden üçüne karşılık gelmektedirler. İş idaresi ve hukuk, doğa bilimleri, matematik ve istatistik gibi diğer alanlarda - yeni girenler arasında cinsiyet eşitliği neredeyse sağlanmıştır.

Günümüzde yetişkinler daha iyi eğitilmiş fakat hala gerideler

OECD ve partner ülkeler genelinde 2000 yılından bu yana işgücü daha yüksek eğitilmiş hale gelmiştir. 2000'de genç yetişkinlerin çoğunluğu en yüksek eğitim düzeyleri olarak üst orta eğitime ulaşmışken bugün 25-34 yaşındakilerin en büyük kısmını lisans derecesi sahipleri oluşturmaktadır. Üst orta eğitimin altında kalan genç yetişkinlerin payı da OECD ve partner ülkelerin çoğunluğunda gerilerken 2016'da OECD ülkeleri genelinde ortalama %16'ya düşmüştür. Her ne kadar daha çok yetişkin üst orta düzeye ulaşıyor olsa da programın tamamlanması hala sorun teşkil ediyor. Alt gruplar hakkında mevcut gerçek verilerin olduğu ülkeler arasında kayıt yaptırmış öğrencilerin yaklaşık %25'i programın teorideki bitiş tarihinin iki yıl sonrasında mezun olmamıştı; bu öğrencilerin beşinden dördünün artık eğitim kaydı bulunmuyor. Bu kritik bir kayıp: üst orta eğitimi tamamlayamayan genç yetişkinler (25-34 yaşındakiler) için işsizlik oranı %17'ye yakinken tamamlamış olanlar için bu oran %9'dur.

Lisans derecesi olan yetişkinler kendi yatırımlarından ciddi ölçüde geri dönüş sağlamaktadırlar: istihdam edilmeleri yüzde 10 puan daha fazla muhtemel ve sadece üst orta eğitimi tamamlamış olan yetişkinlere göre ortalama %56 daha fazla kazanacaklar. Ayrıca ekonomik gerilemelerden sonra ilk toparlananlar da onlar olmaktadır: lisans derecesi olan genç yetişkinlerin istihdam oranları kriz öncesindeki seviyelere geri dönerken üst orta eğitimi tamamlamamış olanların oranları hala geride kalmaktadır. Lisans eğitilmiş yetişkinlerin depresyondan mağdur olmaları da daha az eğitilmiş muadillerine göre daha az muhtemeldir. Bu gerekçelerle genç yetişkinler, zorunlu eğitimin ardından doğrudan işgücü piyasasına girmek yerine kendi vasıflarını artıracak şekilde eğitim görmeye artan ölçüde eğilim göstermektedirler. 2000 ile 2016 yılları arasında hala eğitimde olan 20-24 yaşındakilerin payı yüzde 10 puan artarken istihdamda olanları yüzde 9 puanlık bir azalma göstermiştir.

Lisans eğitime yönelik toplam harcama öğrenci kayıtlarına yapılanları geçti

Tüm düzeylerde ama özellikle de lisansta öğrenci kayıtlarına yapılan harcamalar çok daha yüksek bir oranda artıyor. İlk, orta ve orta eğitim sonrası lisans-dışı eğitim kurumlarına yapılan harcamalar 2010 ile 2014 arasında %4 artarken aynı dönemde öğrenci kayıtları hafif bir gerileme göstermiştir. Bunun aksine lisans kurumlarına yapılan toplam harcamanın aynı dönemdeki öğrenci oranlarının iki katından fazla artmış olması, hükümetin ve toplumun yüksek eğitime verdiği önceliği yansıtmaktadır.

İlk eğitimden lisans eğitime kadar olan kurumlara yapılan kamu harcamaları açıkça yükselmekteyken 2010 ile 2014 arasında OECD ülkeleri genelindeki ortalama GSYİH hasıla artışıyla aynı tempoda gitmemiştir. Bu da aynı dönemde GSYİH yüzdesi olarak eğitim kurumlarına yapılan kamu harcamalarında %2'lik bir azalmaya yol açmıştır. Benzer bir biçimde OECD ülkelerinin yarısında toplam devlet harcamaları içinde lisans eğitime kamu harcamalarının payı 2010 ile 2014 arasında gerilemiştir.

Kamu finansmanının payı, lisans eğitime göre zorunlu eğitimde ciddi ölçüde daha yüksektir. İlk, orta ve orta eğitim sonrası lisans-dışı düzeylerde kamu sektörü hala finansmanın %91'ini sağlasa da lisans düzeyindeki toplam harcamaların sadece %70'ini sağlayarak hane halklarını faturanın kalan kısmını yüklenmeye itmektedir. Ancak kurumlara yapılan eğitim harcamalarında kamu finansmanının payı, 2010 ile 2014 arasında tüm düzeylerde genel olarak sabit kalmıştır.

Maaşların düşük seyretmesi ve işgücünün yaşlanıyor olması öğretmenlik mesleğinde sıkıntıya yol açıyor

Öğretmenler eğitim sisteminin omurgasıdır, ancak özellikle daha yüksek eğitim düzeylerinde bu meslek artan ölçüde cazibesini kaybetmekte ve öğretmenlik yapan kesim yaşlanmaktadır. OECD ülkeleri geneli ortalaması olarak ilk ve orta öğretim öğretmenlerinin 2015'te %33'i en az 50 yaşındayken 2005'e göre yüzde 3 puanlık bir artış göstermiş oldu. Bunun yanısıra bu meslek hala büyük ölçüde kadınların hakimiyeti altındadır ki, kadınlar OECD ülkeleri genelinde ortalama olarak on öğretmenden yedisini oluşturmaktadır. Ancak cinsiyet eşitliği, daha üst eğitim seviyelerinde iyileşmektedir - ilkökul düzeyindeki öğretmenlerin %97'si, lisans düzeyindekilerin de %43'ü kadınlardır.

Benzer eğitilmiş diğer tam-zamanlı işçilerle karşılaştırıldığında öğretmen maaşları düşüktür. Bu, genç insanları öğretmenliğe çekmekte temel bir engeldir. Verilen eğitim düzeyiyle birlikte maaşlar artmaktayken

lisans eğitimi almış tam zamanlı işçilerin maaşları yine de %78 ile %94 arasında değişmektedir. 2008 yılındaki ekonomik gerileme, öğretmenlerin maaşlarını da doğrudan etkilemiş, bazı ülkelerde bunlar ya dondurulmuş ya da kesinti yapılmıştır. Mevcut verileri olan ülkelerin ve ekonomilerin üçte birinde 2005 ile 2015 arasında öğretmenlerin yasal maaşları reel anlamda azalmıştır.

Diğer bulgular

Erken çocuklu eğitime yapılan kamu yatırımının daha düşük kalmasından ötürü bu düzeydeki özel kurumlara kaydolmuş çocukların payı, ilk ve orta öğretimde ciddi ölçüde daha büyüktür.

Genel üst orta eğitim programları, mesleki programlara göre daha popülerdir: Yaşı 15-19 arasında olanların %37'si genel üst orta eğitim programlarına kayıtlı olmasına karşılık her ne kadar birçok ülkenin eğitim sisteminde mesleki programlar güçlü bir unsur olsa da mesleki programlarda olanlar %25'tir.

Finansal destekler, birtakım lisans kurumlarının aldığı yüksek öğretim ücretlerinin yükünün karşılanmasına yardımcı oluyor; Avustralya, İngiltere (Birleşik Krallık) ve Amerika Birleşik Devletleri'ndeki öğrencilerin %75 veya daha fazlası kamu kredilerinden veya burslardan / hibelerden yararlanmaktadır.

Mevcut verileri olan ülkelerin ve ekonomilerin yarısından fazlasında kamu ve/veya özel lisans kurumlarına açık kabul sistemleri görülebiliyor. Üst orta eğitimin sonuna doğru girilen ulusal / merkezi sınavlar ile lisans kurumlarının yaptığı giriş sınavları, birinci derecede lisans programlarına girişte en yaygın olarak kullanılanlardır.

© OECD

Bu özet metin, resmi bir OECD çevirisi değildir.

Bu özet metin, OECD telif hakkı ve yayının aslının ismi belirtilmek koşuluyla çoğaltılabilir.

Değişik dillerdeki özet metinler, aslı İngilizce ve Fransızca dillerinde yayınlanan OECD yayınlarının kısaltılmış çevirileridir.

Yayının İngilizce tercümesini okumak için OECD.iLibrary'i ziyaret edin!!

© OECD (2017), *Education at a Glance 2017: OECD Indicators*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/eag-2017-en